

2026. ÁPRILIS

SZTE EHÖK

UNIVERZUM

M A G A Z I N

A KÖLTÉSZET NYOMÁBAN SZEGEDEN

A napfény városa a magyar irodalom számára mindig is meghatározó hely és számtalan költő indulásának helyszíne volt.

MEGLÁSSUK, HELYES-E ÍGY: NÁDASDY ÁDÁM ÉS A NYELVI NYITOTTSÁG

„A nyelvtan nem olyan, mint a KRESZ, hogy anélkül is lehet vezetni (még-hozzá eredményesebben, mint a szabályok betartásával), aztán ha meg-látunk az út szélén egy magyartanárt vagy nyelvészt, hirtelen lelassítunk és átdobjuk magunkon a biztonsági övet.”

ELTÉVEDT BRINGÁSOKBÓL APP FEJLESZTŐK - ÍGY SZÜLETETT A PARKSAFE

Két szegedi egyetemista, **Perjési Szabolcs** és **Kordás Patrik** saját tapasztalataikból kiindulva egy olyan mobilalkalmazást fejlesztettek, amely megkönnyíti a kerékpárosok életét.

„CSAK ELSŐRE TÚL KESERŰ” – A 27. SZEGEDI NEMZETKÖZI GITÁRFESZTIVÁL

Idegeskedő gitárnövendékek, egymást ölelő kortársak és büszke mentorok töltötték meg a Bartók Béla Művészeti Kar főépületét a 27. Szegedi Nemzetközi Gitárfesztivál alkalmából.

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA: LEHETŐSÉG VAGY KOCKÁZAT?

A hétköznapiakban leggyakrabban a generatív mesterséges intelligenciával találkozunk. Ez az a fajtája az AI-nak, ami nem csak felismer vagy elemez már meglévő adatokat, hanem képes új tartalmakat is létrehozni.

SZTE EHÖK

SZTE_EHOK_OFFICIAL

SZTE_EHOK

TARTALOMJEGYZÉK

Szerkesztőség bemutatása	3.
A költészet nyomában Szegeden.....	4–7.
Parksafe App.....	8–9.
Mesterséges Intelligencia.....	10–13.
Nádasdy Ádám és a nyelvi nyitottság.....	14–15.
27. Szegedi Nemzetközi Gitárfesztivál	16–19.
Közelegnek a Szegedi Egyetemi Napok.....	20–21.
Impresszum, záróoldal	22.

SZTE EHÖK

UNIVERZUM

M A G A Z I N

Rólunk:

Az Univerzum Magazin egy hallgatók által készített online újság, amely az egyetemi közösség életet mutatja be őszintén, sokféle nézőpontból. Célunk, hogy teret adjunk azoknak a történeteknek, gondolatoknak és arcoknak, amelyek valóban meghatározzák az egyetemi mindennapokat.

A szerkesztőség újságíró tagjai interjúkon és riportokon dolgoznak, grafikusunk a látványvilágért felel, a szövegek korrektorunk munkája által nyerik el végleges formájukat. Hiszünk abban, hogy az egyetemi élet több pusztán eseményeknél: élmény és közösség, amely végül egy örök emlékké alakul.

Azért dolgozunk, hogy ezek a történetek és a közösen megélt élmények ne csak megtörténjenek, hanem közelebb hozzák egymáshoz az egyetemi közösség tagjait.

A KÖLTÉSZET NYOMÁBAN SZEGEDEN

A költészet napját hazánkban 1964 óta ünnepeljük József Attila születésnapján, április 11-én. A jeles napot többek között kulturális programok, irodalmi előadástek, könyvbemutatók és költőtalálkozók színesítik országunkban. Cikkünkben neves magyar költők szegedi történeteiről és hallgatók kedvenc verseiről olvashattok.

Forrás: Kollár Dániel

Szeged és az irodalom

A napfény városa a magyar irodalom számára mindig is meghatározó hely és számtalan költő indulásának helyszíne volt. Juhász Gyula ezzel kapcsolatban így fogalmazott: „Szeged volt az, mely a maga humusával anteuszi erőt adott annyi jelentős magyar írónak, akik Pestre, Egerbe, máshova származva, vagy itt e termő televény ölén maradv mindvégig magyar zamatot, színt és eredetiséget adtak a nagyon pesti magyar literatúrának.”

„A Tisza partján ringatott a bölcsőm...”

Juhász Gyula (1883–1937) a napfény városában született, nevelkedett és távozott el evilágunkról. A piarista gimnázium diákja volt, amikor megjelentek első versei a Szegedi Naplóban (1899). Egyetemi tanulmányai és munkája egy időre elszórták szülővárosából, ám 1907-ben az első verseskötetének megjelenésének alkalmából visszatért Szegedre.

Tanári hivatását Nagyváradon, Szakolcán és Makón folytatta. 1918-ban a politika színterén is fellépett: tagja lett a szegedi Nemzeti Tanácsnak, ekkoriban a Délmagyarország vezető publicistája is ő volt. 1922-ben meghatározó szerepet játszott József Attila költői pályájának elindulásában. 1923-ban ünnepelték Juhász Gyula huszonöt éves írói jubileumát, amely jeles alkalomra többek között Babits Mihály és Kosztolányi Dezső is Szegedre utazott.

Életét meghatározta szünni nem tűnő boldogtalansága, társtalansága és magánya. Számos öngyilkossági kísérlet után 1937-ben szándékos túladagolásban hunyt el Szegeden. Ipar utcai szülőházát még 1926-ban lebontották, de az épület, amelyben elhunyt még most is áll a költőről elnevezett utcán. Itt egy őt idéző alak festménye és Kassák Lajos hozzá írott verssora tiszteleg a melankólikus alkotó emléke előtt.

„Ez volt az ő irodalmi életének földalatti korszaka.”

Míg Juhász Gyulát tanári pályája elszólította Szegedről, addig Babits Mihályt (1883–1941) pont ez hozta városunkba. A szegedi reáliskolában tanított 1906 és 1908 között. Bár magát a tanítást szerette, a tanári munka kötöttségeit nehezen viselte. Juhász Gyula így emlékezett vissza barátja szegedi éveire a Nyugatban: „Ez volt az ő irodalmi életének földalatti korszaka. (...) Életét megosztotta az iskola és az irodalom között, volt idő, amikor csak az éjszaka óráit szakíthatta a költészetnek, mert terhes és sokoldalú tanári működése egész napját lefoglalta. Megesett, hogy késő reggel benyitottam hozzá, és még mindig olvasmányába elmerülve találtam. Lámpája égett, pedig a nap már régen besütött ablakán.”

Szegedi tartózkodása alatt publikált a Szeged és Vidéke című folyóiratban, itt jelent meg az Erkölc és iskola című cikke is, melyre igazgatója negatívan reagált. Babitsot a következő tanévre Fogarásra helyezték át.

Szegedi tanárkodása idején a Vitéz utcában lakott, egy emeletes ház földszinti szobájában.

„Tiszánk, ifjú folyónk, e nyári estén / Halkan susogja régi bánatunk...”

József Attilára (1905–1937) a makói gimnázium diákjaként figyelt fel Espersit János, a kor ismert mecénása. 1922-ben általa került kapcsolatba Juhász Gyulával, aki nagy szerepet játszott az ifjú költő irodalmi debütálásában. Levelezésbe kezdtek, mely olyannyira sokat jelentett Attilának, hogy egy alkalommal a választ meg sem várva Kiszomborról felgyalogolt Szegedre Juhász Gyula Ipar utcai házához.

Szegeden jelent meg Attila első verseskötete, a *Szépség koldusa* (1922), melyhez az előszót Juhász Gyula írta. Több szegedi lap és folyóirat is közölte verseit, mint például a Színház és Társaság, a rövid életű Csönd, a Szeged és az Igen, melynek Attila is alapító tagja volt.

1924-ben lett egyetemi polgár Szegeden, magyar-francia-filozófia szakos hallgató volt. Indexei alapján szorgalmas és becsületes diák volt. A hírhedt Horger-eset 1925-ben történt: az egyetem „fura ura” Attila *Tiszta szívvel* című versének megjelenését követően eltanácsolta diákját a tanári pályáról. Nem sokkal a történetek után lett vége a költő szegedi tartózkodásának, melynek emlékeit a város számos pontján felfedezhetjük.

Már a Maros füzes partjai / közt jön el hozzám most a messzi / vidék!

Radnóti Miklós (1909–1944) a numerus clausus törvénycikk rendelkezése miatt, mely korlátozta a zsidóság egyetemi felvételi arányát 1930 őszén a budapesti helyett a szegedi egyetemre iratkozott be. Ekkor már ismert, „elsőkötetes” költő volt (1930 tavaszán jelent meg a *Pogány köszöntő*). Magyar-francia szakon tanult.

1931-ben megjelent a második verseskötete *Újmódi pásztorok éneke* címmel, melynek 31 verséből 19 Szegeden született. 1930-ban alapító tagja volt a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának, mely egyrészt támogató közösséget jelentett a költőnek, másrészt két kötetének (*Lábadozó szél – 1933; Újhold – 1935*) kiadása is a szervezethez kötődik.

1934-ben bölcsészdoktorrá avatták, 1935-ben pedig megkapta a középiskolai tanári oklevelét. Ma gimnázium viseli a nevét Szegeden, melynek épülete előtt szobor tiszteleg Radnóti és felesége, Fanni örök szerelme előtt.

„Sorok, melyek minden nap a bőröm alatt vannak”

A költészetben az a szép, hogy mindenkit más strófák és sorok ragadnak meg. Az SZTE hallgatóit kérdeztük a hozzájuk legközelebb álló magyar versről.

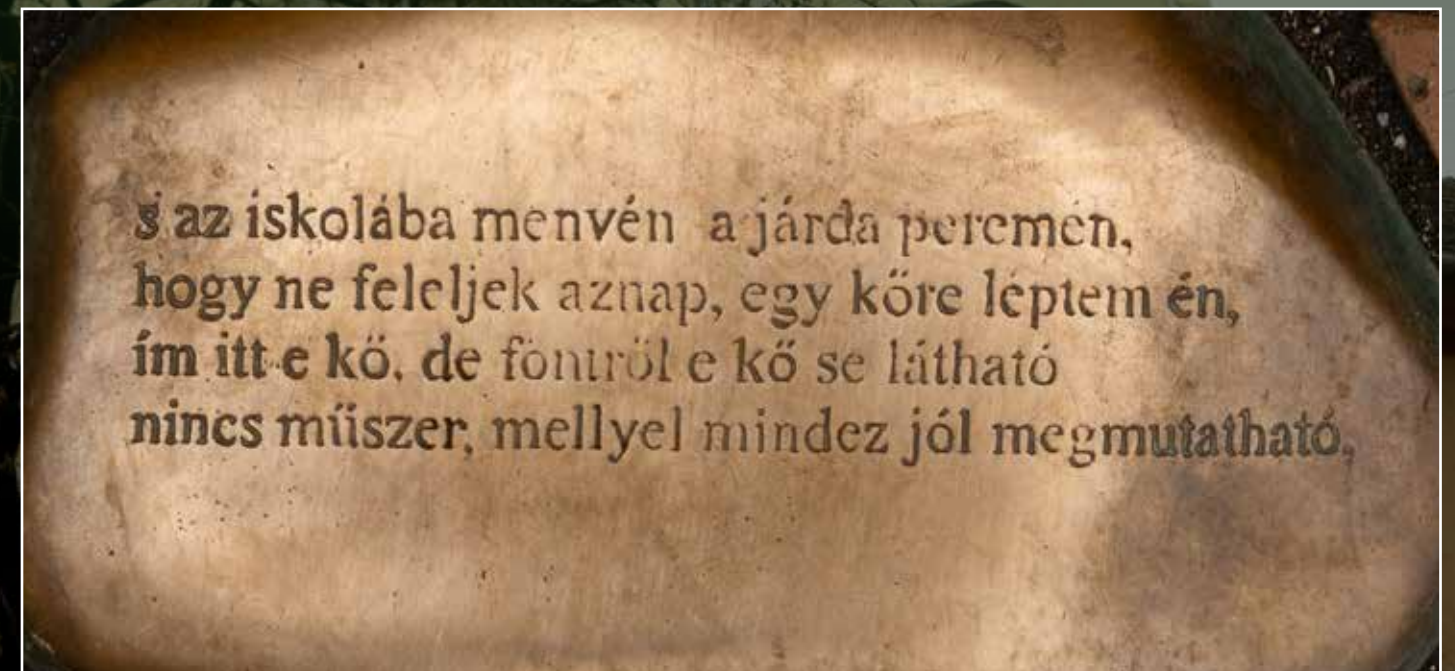
Betty egyik kedvenc verse Radnóti Miklós Tétova óda című költeménye: „Számomra ez a legszebb és legemberibb romantikus vers mind közül. „*Hasonlat mit sem ér*” – így fogalmaz a költő szerelmének kifejezésében, és mégis a leggyönyörűbb és legőszintébb képeket használja a versben. Egy igazán mélyről jövő, bensőséges élményt nyújt a mű.”

Juhász Gyula *Anna örök* című versének csöndes melankóliája már első olvasásra megfogta **Tamarát**: „A mai napig kiráz a hideg (a lehető legjobb értelemben), amikor azokhoz a sorokhoz érek, hogy „*És egész elhibázott életemben / Élsz és uralkodol örökkön, Amen.*” A vers a költő szerelmi költészetének a része, számomra azonban nem csak a szerelmet jelképezi. Az én olvasatomban ez a költemény minden olyan emberről szól, akit ismertünk az életünk során és hátrahagytak számunkra valamit, amiről már mindig csak ő fog eszünkbe jutni. Így örökké élnek és uralkodnak rajtunk, akkor is, ha azzal áztatjuk magunkat, hogy már nincsenek ránk hatással. Mert mi más az ember, ha nem az emlékek, melyeket hátrahagy?”

Krisztián kedvence Radnóti Miklós *Bájos* című verse: „Azért áll közel hozzám, mert arra emlékeztet, hogy a nehéz időkben mindig lesz egy személy vagy hely, ahol biztonságra találhatok. Bármilyen hideg is lehet odakint, ha bennem ég a tűz, minden akadályon képes vagyok átlépni.”

Andi egyértelmű kedvence József Attilától a *Tiszta szívvel* című vers: „Gyönyörűnek találom magát a verset és a megzenésített feldolgozásait is. Azt érzem, hogy ezek a sorok minden nap a bőröm alatt vannak, magammal viszem őket mindenhova. A vers megfogalmazza a nincstelenség érzését, azt, hogy milyen, amikor úgy érzi az ember, hogy a világ teljesen cserben hagyta és semminek sincs értelme. Ennek ellenére mégis jó ember tud maradni („*Gyönyörűszép szívemen*”). Ez benne a tanulság számomra: lehet, hogy az életben nem minden jön össze úgy, ahogy szeretném, viszont ami fontos és ami érték, hogy milyen ember vagyok. A vers József Attila személyes tragédiáját is gyönyörűen ábrázolja, olyan, mintha az egész élete benne lenne ebben a pár versszakban.

Költőink sorai máig visszhangzanak bennünk: van, amikor erőt adnak, van, amikor vigasztalnak és van, amikor tükröképet mutatnak nekünk. Egy-egy nehezebb élethelyzetben néha nincs is szükség jobb gyógyírre egy éppen pont jól eltalált verssornál, melyet magunkénak érezhetünk és megnyugodhatunk: nem vagyunk egyedül, érezték már hasonlóan mások is.

Forrás: Kollár Dániel

Szerző: Török Jázmin

ELTÉVEDT BRINGÁSOKBÓL APP FEJLESZTŐK ÍGY SZÜLETETT A PARKSAFE

A jó idő beköszöntével egyre többen veszik elő a kerékpárjukat, és vágnak neki a városnak biciklivel. De vajon mennyire biztonságos a városi közlekedés a biciklisek számára, és milyen eszközök segíthetik őket a mindennapokban?

*Két szegedi egyetemista, **Perjési Szabolcs** és **Kordás Patrik** saját tapasztalataikból kiindulva egy olyan mobilalkalmazást fejlesztettek, amely megkönnyíti a kerékpárosok életét: néhány kattintással megtalálhatóak benne a legközelebbi tárolók, ivópontok, valamint a környékbeli szervizek is.*

Szerző: Tóth Laura

Forrás: Uller Botond

A kezdetek

Szabolcs elmondása szerint az alkalmazás ötletét személyes élmények indították el. Két visszatérő problémával szembesült kerékpározás közben. Az egyik alkalommal zombói otthonából indult el egy közeli településre, ám az útvonaltervező az utolsó kilométereken egy homokos, szántóföldek melletti útra irányította. „A térdig érő gazban már nem tudtam tovább tekerni, le kellett szállnom, és tolvaj folytattam az utat.” – meséli. A másik gond a tárolók elérhetősége volt. Amikor Szegeden is közlekedni kezdett, gyakran magával kellett vinnie az elektromos rollerét, mert nem tudta, hol találhatók biztonságos és fedett tárolók.

Ezekre a problémákra igyekszik megoldást nyújtani az újdonsült alkalmazásuk. Az applikáció ötlete – amely kezdetben kizárólag a kerékpártárolókra fókuszált – tavaly májusban fogalmazódott meg. Ezt követően kérdőívek segítségével mérték fel a környékbeli településeken közlekedők igényeit. A próba alkalmazás 2025 decemberére készült el, amelyet elsőként barátokkal és ismerősökkel teszteltek, február óta pedig mindenki számára elérhető és ingyenesen letölthető a **ParkSafe**.

„Nagyon hálás a biciklis közeg”

A megjelenéskor hideg-meleg véleményre vegyesen számítottak, de pozitívan kellett csalódnuk, hiszen rengek fogadtatásban részesült az alkalmazás. A két fejlesztő számos elismerő és hasznos visszajelzést kapott: a felhasználók különösen a letisztult dizájnt és a felhasználóbarát felületet emelték ki, emellett további ötletekkel is segítik a fejlesztést.

Jelenleg az alkalmazásban elérhetőek a tárolók, az ivókutak, a szervizek, boltok, és a navigáció funkció, emellett méri a megtett távolságot, az időt és a sebességet is. Céljuk egy széles körben használható, megbízható navigációs alkalmazás létrehozása. A rendszer jelenleg két útvonaltervezési opciót kínál: a leggyorsabb és a legbiztonságosabb útvonal közül választhatnak a felhasználók.

Meredek út a kész alkalmazásig

A tervezési és fejlesztési időszak során sokat tanultak, hiszen mindkettőjüknek ez az első alkalmazás, amelyet az elejétől a végéig saját maguk terveztek. Visszatekintve ma már számos olyan feladat tűnik evidensnek, amely akkor komoly kihívást jelentett számukra, ugyanakkor a tanulás szépségeit is kiemelték.

Nehézséget okozott egy élehető időbeosztás kialakítása is, amely mindkettőjüknek megfelelt. Igyekeztek nem akadályozni egymás munkáját, ugyanakkor folyamatos egyeztetésre volt szükség a munka, az egyetem és a magánélet összehangolása miatt.

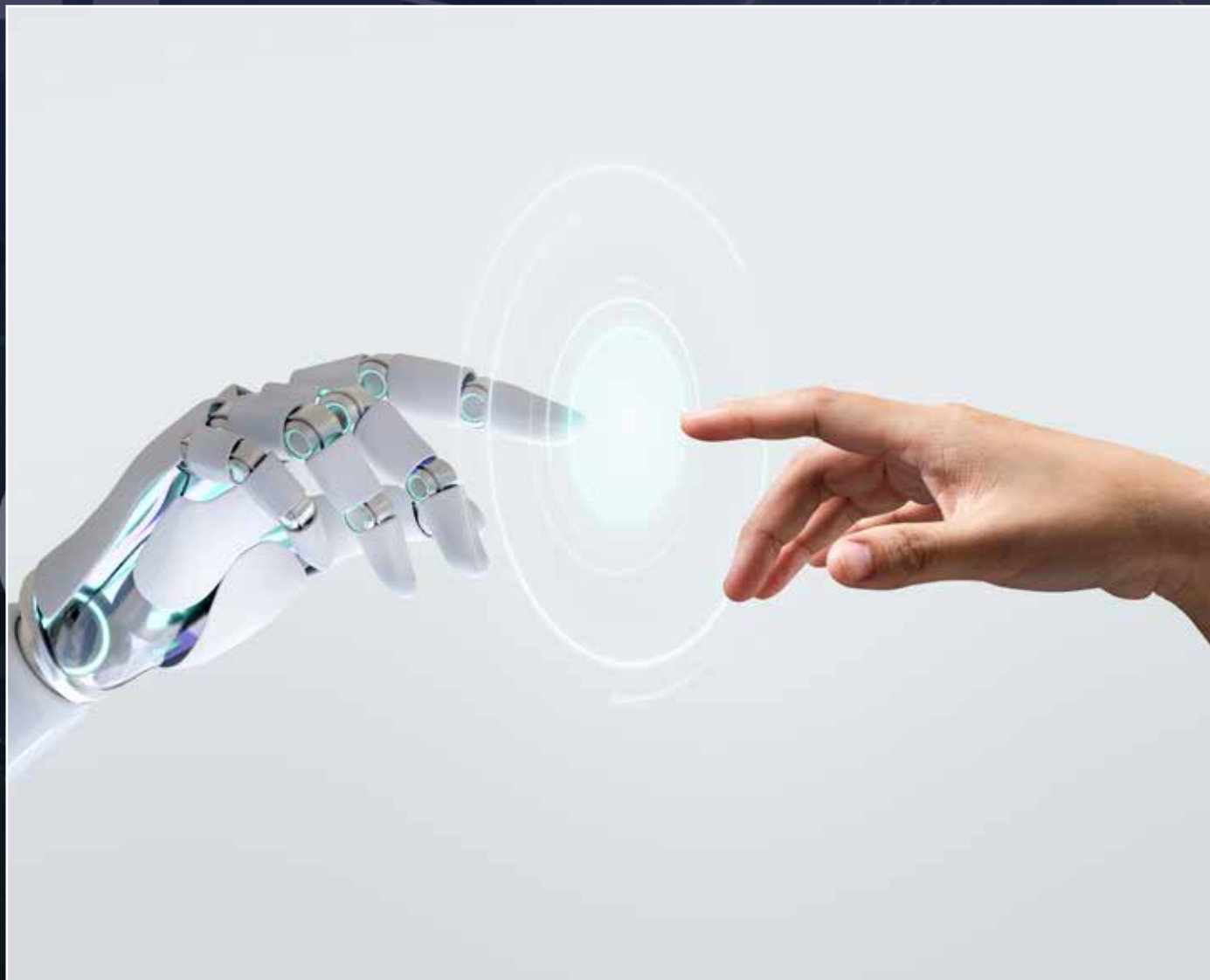
Külön kihívást jelentett a dizájn kialakítása is. Szabolcs elmondása szerint olyan letisztult és esztétikus megjelenést szerettek volna, amely könnyen átlátható, ugyanakkor vizuálisan is vonzó a felhasználók számára.

Európa szintű tervek

A jövőre vonatkozó terveik között szerepel az alkalmazás folyamatos bővítése: egy éven belül európai szintre szeretnék emelni, és minél több országban elérhetővé tenni. Rövid távon pedig együttműködések kialakításában gondolkodnak, például kerékpárszervizekkel vagy akár a Lime-hoz hasonló szolgáltatókkal.

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA: LEHETŐSÉG VAGY KOCKÁZAT?

Az utóbbi években a mesterséges intelligencia szinte észrevétlenül vált a mindennapjaink részévé. Olyan technológiáról van szó, amely képes tanulni, felismerni dolgokat, szöveget írni, döntéseket hozni, vagy akár komplex problémákra is megoldásokat javasolni, hasonlóképpen, ahogy azt az ember is teszi.

A generatív MI

A hétköznapiakban leggyakrabban a generatív mesterséges intelligenciával találkozunk. Ez az a fajta az AI-nak, ami nem csak felismer vagy elemez már meglévő adatokat, hanem képes új tartalmakat is létrehozni. Ilyenek például a sokak számára jól ismert ChatGPT, a videók készítésére alkalmas Sora, vagy a képgeneráló Dall-E.

Mire jó az AI?

A lehetőségek szinte végtelenek. Az AI segít gyorsan információt találni, összefoglalni hosszú szövegeket, ötleteket adni vagy rendszerezni. A munka világában automatizálja az ismétlődő feladatokat és segíti az adatfeldolgozást, míg a kreatív iparban szövegeket ír, képeket és videókat generál. Az orvostudományban használják diagnosztikára, a kommunikációs világban pedig képes idegen nyelvű szövegeket fordítani, megfogalmazni vagy átfogalmazni gondolatokat, vagy akár teljes beszélgetéseket fenntartani.

A könnyebb út ára

A mesterséges intelligencia számos előnye mellett komoly veszélyeket is hordoz, amelyekre érdemes odafigyelni.

Az egyik legfontosabb probléma a szerzői jogok kérdése. Az AI sokszor nem átlátható forrásokból tanul, és előfordulhat, hogy mások munkáját használja fel. Ezt minden bizonnyal a felhasználó nem fogja észrevenni és a későbbiekben sajátjaként hivatkozik majd más szellemi tulajdonára.

Hosszabb távon az is gondot jelenthet, hogy egyre kevésbé lesznek önálló gondolataink. Ha mindenre kész válaszokat kapunk, könnyen elszokunk attól, hogy saját magunk gondoljuk végig a problémákat. Ezzel együtt a kritikai gondolkodás is gyengülhet: sokan hajlamosak mindent elhinni az AI-nak, még akkor is, ha az adott információ pontatlan vagy félrevezető.

Komoly kockázat a politikai manipuláció lehetősége is. A mesterséges intelligencia segítségével gyorsan és nagy mennyiségben lehet olyan tartalmakat gyártani, amelyek alkalmasak a közvélemény befolyásolására vagy álhírek terjesztésére.

Az AI emellett gyakran olyan kérdésekben is magabiztos választ ad, amelyek nem a szakterületei. Ez különösen veszélyes lehet például egészségügyi vagy pénzügyi témákban, ahol a hibás tanácsok komoly következményekkel járhatnak.

Végül nem szabad megfeledkezni a környezeti hatásokról sem. A mesterséges intelligencia működtetése rendkívül energiaigényes, egyes rendszerek mögött hatalmas adatközpontok, sőt akár erőművi kapacitások is állhatnak.

Csak segítség, nem megoldás

Az utóbbi időszakban az egyetemi tanulmányok teljesítése során is kiemelkedő szerepet játszik a mesterséges intelligencia. Az AI képes vázlatot készíteni, bonyolult fogalmakat magyarázni vagy rendszerezni a tanulmányanyagot. Ebben a formában valódi tanulási segédeszköz lehet, amely gyorsabbá teszi a felkészülést.

Fontos ugyanakkor meghúzni a határt: nem tudja helyettesíteni a tanulást, csak támogatni azt. Ha valaki online vizsgán például a ChatGPT-t használja „puskaként”, vagy vele írta meg beadandóját, az saját magát hátráltatja az előremenetelben. A felsőoktatásnak nem a feladatok alól való kibújás a lényege, hanem a problémamegoldás és a széleskörű ismeretek elsajátítása.

Ezt hangsúlyozza a Szegedi Tudományegyetem iránymutatása is. Az AI használata alapvetően megengedett, de feltételekhez kötött. A hallgatóknak minden esetben jelezniük kell, ha mesterséges intelligenciát használtak egy feladat során: meg kell nevezni az MI-eszközt, és azt is, hogy milyen célra vették igénybe. Emellett tilos az AI által generált tartalmat saját munkaként beadni.

Fontos az is, hogy egyes kurzusok eltérően szabályozhatják az AI használatát. Van, ahol teljesen tiltott, máshol csak bizonyos feladatoknál engedélyezett, és olyan kurzus is létezik, ahol szabadon használható (de minden esetben dokumentálni kell!). Az egyetem kiemeli továbbá a kritikus hozzáállás fontosságát. Az AI válaszai nem minden esetben pontosak, ezért a kapott információkat ellenőrizni kell, és csak ezután szabad beépíteni a saját munkába. Az SZTE hallgatóinak szóló mesterséges intelligencia segédlet megtalálható a Szegedi Tudományegyetem Oktatási Igazgatóság oldalán a dokumentumok fül alatt.

Mit gondolnak az érintettek?

Egy rövid, nem reprezentatív kérdés során több SZTE-s hallgatótól is megérdeklődtünk, hogyan viszonyulnak a mesterséges intelligenciához a tanulás során. A válaszok alapján az AI mára természetes eszközzé vált az egyetemisták körében. A legtöbben elsősorban kiegészítő eszközként tekintenek rá: bonyolultabb jegyzetek vagy szakirodalmak összefoglalására, vázlatkészítésre vagy beadandók megírásához használják, utóbbihoz csak asszisztensként.

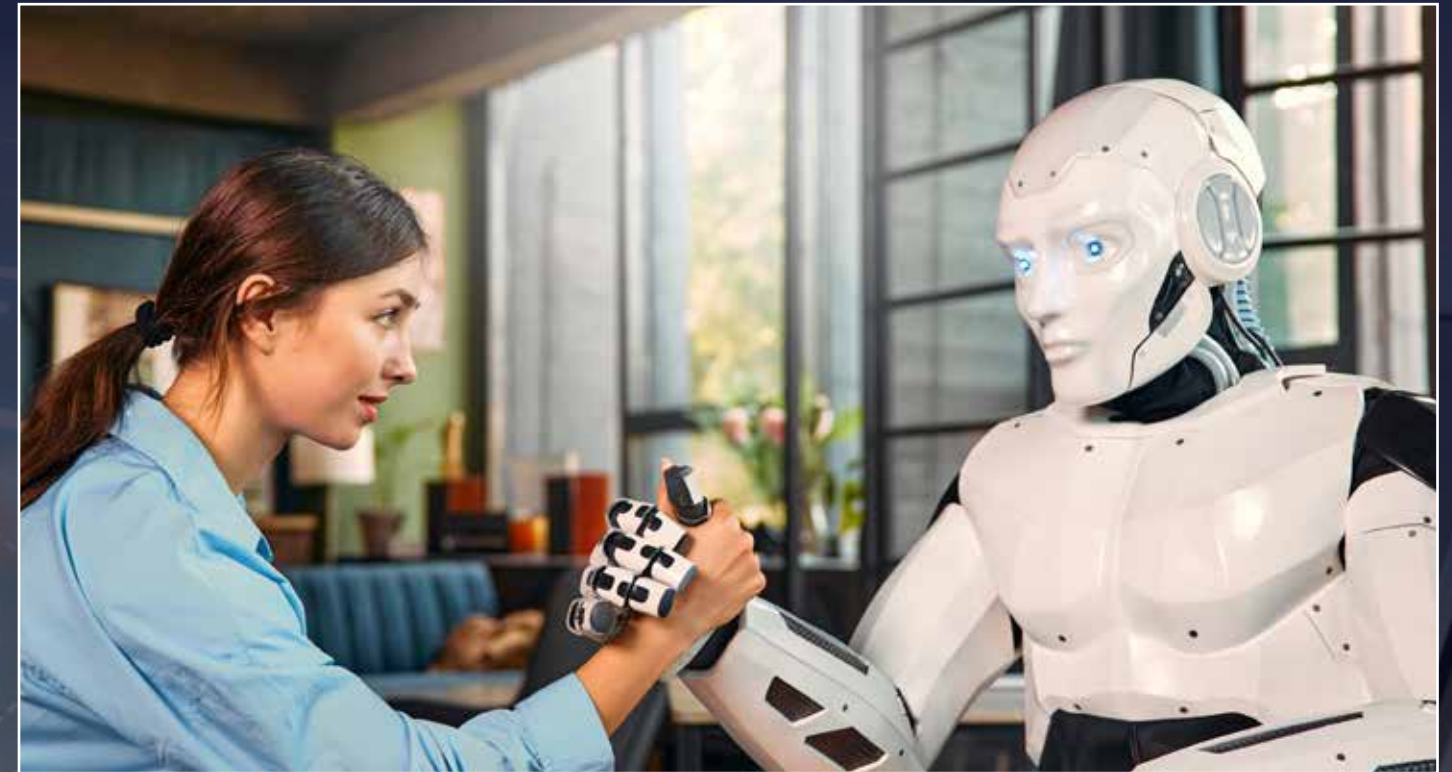
Egy másodéves TTK-s hallgató szerint „időt spórol, de attól még nekem kell összerakni a fejemben az anyagot”. Hasonlóan fogalmazott egy kommunikáció szakos egyetemista is, aki úgy látja, hogy az AI inkább csak irányt mutat: „Ha nem tudom, hogyan kezdjek neki egy beadandónak, segít elindulni, de a végén úgyis át kell dolgoznom.”

Több hallgató hangsúlyozta a kockázatokat is. Volt, aki kifejezetten azért használja óvatosan, mert már találkozott pontatlan válaszokkal: „Gyors, de nem mindig megbízható, ezért mindig ellenőrzöm, amit ír.” Mások a túlzott használatától tartanak. Egy harmadéves szerint „könnyű rászokni, hogy mindent megkérdezzünk tőle, és akkor már nem gondolkodunk annyit magunktól”.

Megjelent az a vélemény is, hogy az AI használata manapság már nem igazán kerülhető el. Többen is azt emelték ki, hogy nem az a lényeg, hogy használjuk-e, hanem az, hogy hogyan.

Kényelmes, de veszélyes

Összességében nem kell félni az AI-tól, de túlbecsülni sem érdemes. Jó eszköz, ha tudjuk, mire használjuk, viszont ártalmas is lehet, ha mindent rábízunk. Gyorsabban lehet vele haladni, de nem biztos, hogy messzebbre jutunk. Éppen ezért fontos, hogy ne váljon mindenre automatikus megoldássá.

Szerző: Nagy Norbert

MEGLÁSSUK, HELYES-E ÍGY: NÁDASDY ÁDÁM ÉS A NYELVI NYITOTTSÁG

Amikor a nyelvhelyességre gondolunk, sokszor a magyarórákon elhangzott tiltások jutnak az eszünkbe: ne nákolj, nevek előtt ne használj névelőt, ne suksükölj! Vajon valóban szükség van ezekre a korlátozásokra, vagy egy nem létező probléma elleni küzdelem elébünk gördített akadályait kerülgetjük? Cikkünkben Nádasdy Ádám nyelvész, író, költő, műfordító és esszéista nyelvtudományi örökségének néhány érdekességét taglaljuk, amelyhez Modern Talking (Megmondtam százszor) című tárcáját vesszük alapul.

Forrás: toldyгимnazium.hu

Létezik nyelvromlás?

Nádasdy több nyelvészeti írásában felhívja rá a figyelmet, hogy maga a kifejezés is problémás – hiszen a nyelv feladata körüljárhatatlan, emiatt definiálni sem igen tudjuk. A nyelv romlása azt jelentené, hogy a nyelv nem képes többé ellátni feladatát – azt pedig képtelenség volna állítani a nyelv egy régebbi állapotáról, hogy alkalmasabb volt a szerepe betöltésére, mint a mai köznyelv.

Bor és biznysz: két jövevényszó

A nyelvromlás valósága mellett szólók gyakran a keveredést okolják a nyelv állapotának „hanyatlásáért”. Jövevényszavak azonban a magyar nyelvben mindig voltak: az olyan alapvető kifejezéseink is, mint a „bor” vagy a „pásztor”, (a múltban) környező nyelvek hatására kerültek a magyarba, ma már mégsem érezzük rajtuk, hogy nem belső keletkezésűek. A társadalmat érő változások a nyelv változását jelentik: ha új dolog jelenik meg az életünkben, arra nevet kell találnunk, és ehhez sokszor idegen nyelvekben találunk megfelelő fogalmat.

A rugalmasság fontossága

Lényegi kérdés, hogy a nyelv képes-e jövevényszavakat magába fogadni: a határon túli területeken beszélt magyar nyelv idővel megszűnne, ha a többségi nyelv kifejezéseit a beszélők nem tudnák beépíteni saját anyanyelvükbe. Az adott ország hivatalos nyelvének hatása ezeken a területeken természetesen kiütözik az anyanyelven: valószínű, hogy meg fogunk különböztetni szlovákiai magyar, vajdasági magyar, erdélyi magyar stb. nyelvet. Ezt a nyelvi különfejlődést az okozza, hogy más-más területeken más-más többségi nyelv hat a magyar anyanyelvű beszélőkre.

A nyelvtan nem olyan, mint a KRESZ, hogy anélkül is lehet vezetni (még hozzá eredményesebben, mint a szabályok betartásával), aztán ha meglátunk az út szélén egy magyartanárt vagy nyelvészt, hirtelen lelassítunk és átdobjuk magunkon a biztonsági övet.”

Minden egészséges felnőtt ember helyesen beszél az anyanyelvét: a „helytelennek” vagy „magyartalan-nak” bélyegzett kifejezések azt feltételezik, hogy az egyik anyanyelvi beszélő jobbnak tartja saját anyanyelvi tudását a másik anyanyelvi beszélőétől – a hiba tehát abból fakad, hogy ítélkezni próbálunk egymás alapvető nyelvi tudása fölött. Célszerűbb a tiltás helyett olyan kifejezéseket használni, amelyek nem a megfelelő nyelvismeret meglétét kérdőjelezi meg, hanem rávilágítanak arra, miért tűnik esetleg idegennek az adott kifejezés az adott helyzetben: Nádasdy Ádám példájával élve a „*Mos má beadhassák neköm az inekciót*” mondatot legfeljebb így jellemezhetnénk: „a művelt normától eltérő szabályrendszere van”, de semmiképp sem bélyegezhetjük helytelennek.

Az elődökről

Nádasdy Ádám megjegyzi, hogy a fent említett meglátásokat sokan egyedül az ő nevéhez kötik, annak ellenére, hogy mögöttük olyan nyelvészek is állnak, mint Hermann Paul, Noam Chomsky vagy Gombocz Zoltán. Kétségtelen, hogy Magyarországon senki sem tudta megmutatni nekünk, hogy magabiztosan kell használnunk az anyanyelvünket, csak Nádasdy Ádám, a Tanár Úr.

Szerző: Szemerédi Fanny

„CSAK ELSŐRE TÚL KESERŰ”

A 27. SZEGEDI NEMZETKÖZI GITÁRFESTIVÁL

Gyakran mondjuk, hogy a művészet sokszor az önkifejezés legőszintébb formája – a zenészeknél ez különösen igaz. Testközelből tapasztaltam meg a város kiemelkedő gitárünnepét, ahol a tanulás és a versengés mellett a zene iránti szenvedély járta körbe a teret.

Forrás: Kollár Dániel

Az első fesztivál és amivé vált

Idegeskedő gitárnövendékek, egymást ölelő kortársak és büszke mentorok töltötték meg a Bartók Béla Művészeti Kar főépületét a 27. Szegedi Nemzetközi Gitárfesztivál alkalmából. Pavlovits Dávid Artisjus-díjas gitárművész, a SZTE BBMK Gitár Tanszék vezetője és a fesztivál alapítója mesélt a kezdetekről.

1999-ben, miután darmstadt-i diplomáját megszerezte, hazaköltözött Szegedre és barátaival elhatározták, hogy létrehoznak egy olyan eseményt, amit a helyi gitárosok magukénak tudhatnak. Már a kezdetektől fontosnak tartották a fiatalok fejlődését, ezért a mesterkurzusok és a versenyek központi elemei lettek a fesztiválnak.

Az egyetem 2001 óta biztosítja a fesztivál helyszínét. Pavlovits szerint innentől indult szárnyalásnak a rendezvény, hiszen „az egyetem az a hely a városban, ami a tehetséggondozás legméltóbb helyszíne”. A fesztivál nagysága az országok számára is megmutatkozik: míg 1999-ben még csak kettő, idén – a versennyel együtt – már 20 külföldi ország vett részt.

Az esemény több párhuzamos programmal várta az érdeklődőket. Az egyik legfontosabb a II-jére megrendezésre kerülő Szegedi Nemzetközi Gitárverseny volt, ahol hat kategóriában mérettethették meg magukat a gitárosok. Az első, online fordulót követően most élőben kellett az elismert szakmai zsűrinek megvillantani képességeik legjobbját. A versenyek alatt neves gitárművészekkel fémjelezve folytak a mesterkurzusok, ahova érdeklődő és fejlődni vágyó hallgatók jelentkeztek. Állandó programként több kiállítást is megtekintettek az érdeklődők, melyek a gitározás történetét mutatták be. Ezen vett részt Aleksander Benedykt lengyel gitárkészítő is, aki már 40 éve foglalkozik ezzel a mesterséggel. Gitárjai nemzetközi versenyeken és turnékon is jártak már, a kiállításán négy alkotásában is gyönyörködhattunk.

Egyetemi siker

Színvonalas mezőny jellemezte a versenyt minden kategóriában. A zsűri több csoportban is számos különdíjat osztott ki, amelyekhez gyakran tábori részvétel és szponzorált fellépési lehetőségek társultak.

A 20 és 25 év közöttiek kategóriájában SZTE-s győztesnek is örülhattünk Tóth Benedek Ágoston másodéves klasszikus gitár szakos hallgató személyében, aki egy Fogas Viktor gitárkészítő által tervezett gitárt is hazavihetett az első hely mellé. Először nyert mesterhangszert, ráadásul nem is akármilyet, és a tény, hogy mindezt hazai pályán érte el, csak hozzáad az élményhez.

A verseny során számára a legnehezebb tényező az állandó instabilitás volt. Nagyon izgulós embernek tartja magát, de a versenyen jól sült el a produkciója. Újdonsült gitárján elsőként Roland Dyens Fuoco című darabját szeretné eljátszani, ami számára a legkedvesebb.

Amikor a horvát és a mexikói bemennek egy stúdióba...

A fesztivál alatt egy másik SZTE-s hallgatóval is beszélgettem, aki messziről érkezve találta meg a számításait Szegeden. A mexikói Alexis Huerta, mint sokan mások, Pavlovits Dávid gondozásában sajátította el a klasszikus gitározás fortélyait. Az ő tanácsára jött el Szegedre, hogy itt folytassa tanulmányait.

Erősen kompetitívnek gondolja a gitárszcénát, de a tanulás és a zene iránti szenvedélye viszi őt előre. Be-néztem hozzá, amikor a horvát gitármester, Zoran Dukič mesterkurzusán vett részt. Óriási kultúrsokként ért, amikor folyékony spanyol nyelven kezdték meg a tanulást. Egy ponton Dukič megkérdezte, hogy váltsanak-e nyelvet angolra az én és Kollár Dániel fotós kollégám kedvéért. Én csak legyintettem, hogy nem számít, a lelkesedés így is átjön.

Alexis összességében pozitív élményekkel távozott, még ha nem is volt teljesen elégedett a bemutatott já-tékával. Elmondása szerint sokat tanult a mestertől, akit határozott tanárnak írt le: egyenesen közölte vele a hibáit és azok megoldásait. Nem kertelt, nem filozofált, csak zenélt.

A fesztivál fénypontja

A fesztivál zárónapján az aznapi eredményhirdetéseket követően jött a magas színvonalú gálaest, ahol Bar-ta Gergely, a pro kategória győztese, Zoran Dukič és a Stummer Márton Afrosamba TRIO tették fel a koronát a rendezvényre. Az est folyamán többen is úgy érezték, hogy élményeiket és érzéseiket szavakkal nehéz visz-szaadni – inkább a zene és a gitárhang tudná igazán kifejezni azokat.

Ez egyébként az egész fesztivált körüllegte: minden érzelem, minden szó, minden gondolat hangjegyekben nyilvánult meg. Egyszerre három felől lehetett hallani a dallamokat, és olyan érzés kapott el, mintha egy sűrű sétálóutcán lennék. Zene formájában viszont ez a tömeg egyáltalán nem hatott nyomasztóan. Kellemes volt, és felemelő.

Forrás: Kollár Dániel

A klasszikus gitár jövője

Pavlovits Dávid szerint a fesztivál – a magas színvonal ellenére – a laikusoknak és amatőröknek is megnyitja a kaput a komoly gitárzene irányába. Úgy látja, a gitár hidat képez a különböző zenei műfajok között, a rocktól kezdve, egészen a fesztiválon hallható gitárzenéig.

Elmondása szerint a fesztivál arra is igazán alkalmas, hogy kezdő előadók olyan kapcsolatokat építsenek ki oktatókkal és kortársakkal egyaránt, ami továbbviszi őket a művészi úton. A jövőben pedig reméli, hogy a technológiai fejlődések mellett felismerik az emberek a zene élőben gyakorolt hatását és még inkább érdek-lődni kezdenek az ilyesfajta rendezvények iránt.

Alexis a klasszikus gitárról úgy vélekedik, hogy bár kultúránk különbözik, a magyar népdalok egy mexikói fül számára is ugyanolyan üdítőek, mint fordítva. Azoknak, akik túl „magas kultúrának” tartják a klasszikus gitárt, azt üzeni: ahogy az első kávé is keserűnek tűnik, úgy ez a zenei világ is megszerethető idővel.

Forrás: Kollár Dániel

Szerző: Jernei Richárd

SZEGED FELHANGOSÍTVA: KÖZELEGNEK A SZEGEDI EGYETEMI NAPOK

A tavasz Szegeden mindig különleges hangulatot hoz magával: a melegebb idő, a virágba boruló parkok és a hosszabbodó nappalok mind azt jelzik, hogy a város újra megtelik élettel. Ebbe az időszakba tökéletesen illeszkedik a Szegedi Egyetemi Napok, amely idén május 7. és 9. között várja a látogatókat, szokásos helyén, a Hattyas soron.

Ne felejtsd el beszerezni a jegyedet!

A jegyek és a bérletek árusítása már elkezdődött, amik elérhetőek a hivatalos eseménynél, de a helyszínen is tudtok majd jegyet vásárolni, hogy semmiképp ne maradjatok le az idei legnagyobb egyetemi buliról.

Alaphangulat garantálva

A csütörtöki nyitónapon már erős kezdés várható. Olyan nagyobb fellépők érkeznek Szegedre mint LL Junior, a BSW és KKevin. Az első nap így nemcsak erős kínálatból indul, hanem meg is adja az alaphangulatot a következő estére.

Merülj el a zenében!

Pénteken tovább pörög a fesztivál, hiszen Beton.Hofi, az utóbbi évek egyik legmeghatározóbb hazai előadóját hallgathatjuk majd. Rajta kívül pedig Lil Frakk is színpadra lép az este folyamán. Ez az a nap, amikor kicsit jobban belemerülhetünk a zenébe és egyaránt élvezhetjük a lendületes és érzelmes dalokat is.

Különféle stílusok, utánozhatatlan élmények

A szombati zárónap is tartogat számunkra neves fellépőket, hiszen a Halott Pénz is erősíti az idei fesztivál felhozatalát, így meghatározó koncertélményekkel zárhatjuk le az idei SZEN-t.

Megkoronázzuk a szegedi tavaszt

Szeged városa ezekben a napokban átalakul, a nappali tavaszi nyugalmat estére felváltja a koncertek zaja és a közösségi élmények pezsgése. A Szegedi Egyetemi Napok nemcsak egy egyszerű fesztivál, hanem a város tavaszi életének egyik meghatározó pontja is, ahol a kikapcsolódás, a szabadság és a zene egyszerre kapnak főszerepet.

Szerző: Tóth Annamária

E-mail

ehokujzag@gmail.com

Weboldal

www.szteehok.hu

KÖSZÖNJÜK, HOGY VELÜNK TARTOTTATOK!

Több napfényt, kevesebb stresszt,
több kávét és sok sikert a félév további részéhez!

UNIVERZUM MAGAZIN

